

Planowanie energetyczne w gminach

OBOWIĄZKI WYNIKAJĄCE Z USTAWY PRAWO ENERGETYCZNE I ICH ZNACZENIE

Podstawy prawne obowiązku tworzenia planów energetycznych w gminach

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994 ze zm.)

Art. 7 ust. 1 pkt. 3 **Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy.** W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

3) zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz

Art. 101 ust. 1 Każdy, czyj interes prawny lub uprawnienie zostały naruszone uchwałą lub zarządzeniem, podjętymi przez organ gminy w sprawie z zakresu administracji publicznej, może zaskarżyć uchwałę lub zarządzenie do sądu administracyjnego

Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 755 ze zm.)

Art. 18. Do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy:

1) planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy

Rodzaje planów energetycznych w gminach

- 1) Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe**
- 2) Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe**

Art. 19 i art. 20 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 755 ze zm.)

Projekt założeń

To plan opracowany przez wójt (burmistrz, prezydent miasta) dla obszaru gminy na okres co najmniej 15 lat, który musi być aktualizowany co najmniej **raz na 3 lata**

Do stworzenia projektu założeń przedsiębiorstwa energetyczne udostępniają swoje plany rozwoju na terenie danej gminy i jednocześnie wskazują propozycje niezbędne do opracowania projektu założeń

Projekt założeń podlega opiniowaniu przez **samorząd województwa**, wykładany jest do **publicznego wglądu** na okres 21 dni (powiadamia się także o projekcie założeń w sposób przyjęty zwyczajowo w danej miejscowości). W tym czasie zarówno osoby i jednostki organizacyjne zainteresowane zaopatrzeniem w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy mają prawo składać wnioski, zastrzeżenia i uwagi do projektu założeń

Ostatecznie rada gminy uchwała założenia rozpatrując jednocześnie wnioski, zastrzeżenia i uwagi zgłoszone w czasie wyłożenia projektu założeń do publicznego wglądu

Art. 19 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 755 ze zm.)

Co zawiera projekt założeń?

- 1) **ocenę** stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe
- 2) **przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie** ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych
- 3) możliwości wykorzystania istniejących **nadwyżek** i lokalnych **zasobów** paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w instalacjach **OZE**, energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w **kogeneracji** oraz zagospodarowania ciepła **odpadowego** z instalacji przemysłowych
- 4) możliwości stosowania środków **poprawy efektywności energetycznej**
- 5) zakres **współpracy** z innymi gminami

Plany zaopatrzenia

Plany zaopatrzenia są tworzone przez gminy jeżeli plany rozwoju przedsiębiorstw energetycznych **nie zapewniają realizacji projektu założeń** zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

Projekt **planu** opracowuje wójt (burmistrz, prezydent miasta), może on dotyczyć obszaru gminy lub jej części.

Projekt planu opracowywany jest na podstawie uchwalonych przez radę gminy założeń i musi być z nim zgodny.

Plan uchwalany jest przez radę gminy.

W celu realizacji planu **gmina może zawierać umowy z przedsiębiorstwami energetycznymi.**

W przypadku gdy nie jest możliwa realizacja planu na podstawie umów, rada gminy - dla zapewnienia zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe - **może wskazać w drodze uchwały tę część planu, z którą prowadzone na obszarze gminy działania muszą być zgodne.**

Umowy z przedsiębiorstwami energetycznymi

W celu realizacji planu **gmina może zawierać umowy z przedsiębiorstwami energetycznymi**, zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 755 ze zm.)

Taki sposób realizowania inwestycji sieciowych jest jednak kwestionowany przez Regionalną Izbę Obrachunkową, która wskazuje, że „z zapisu ustawowego **nie można wyprowadzić wniosku wprost, iż gmina może bezpośrednio zajmować się realizacją inwestycji w zakresie budowy sieci energetycznych na terenie gminy.**”

Uchwały częściowe

W przypadku gdy nie jest możliwa realizacja planu na podstawie umów, rada gminy - dla zapewnienia zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe - **może wskazać w drodze uchwały tę część planu, z którą prowadzone na obszarze gminy działania muszą być zgodne.**

Potwierdza to także orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, między innymi z dnia 12 marca 2003 r., XVII Ame 40/02, w którym wskazano, że „obowiązek przedsiębiorstw sieciowych rozbudowy sieci i przyłączenia odbiorców za opłatą ryczałtową obejmuje sytuacje, gdy ich realizacja jest dla przedsiębiorstwa ekonomicznie uzasadniona, została przewidziana w planie rozwoju, albo **gdy rada gminy w drodze uchwały nałożyła na przedsiębiorstwo obowiązek rozbudowy sieci w określonym zakresie**”.

Art. 20 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 755 ze zm.)

Co zawiera plan zaopatrzenia?

- 1) propozycje w zakresie **rozwoju i modernizacji poszczególnych systemów zaopatrzenia** w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, wraz z uzasadnieniem ekonomicznym;
- 2) propozycje w zakresie **wykorzystania OZE i wysokosprawnej kogeneracji**;
- 3) propozycje stosowania środków **poprawy efektywności energetycznej**;
- 4) **harmonogram** realizacji zadań;
- 5) przewidywane **koszty** realizacji proponowanych przedsięwzięć oraz źródło ich finansowania;
- 6) **ocenę potencjału** wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji oraz efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych lub chłodniczych na obszarze gminy.

Rola gminy w planowaniu energetycznym

realny wpływ na rozwój
sieci przedsiębiorstw
energetycznych

co najmniej raz na trzy lata
ocenia stan infrastruktury
sietowej w ramach
aktualizacji projektu
założeń

ma wgląd w inwestycje
przedsiębiorstw
energetycznych, które
udostępniają gminom
swoje plany rozwoju

miejscowy plan
zagospodarowania
przestrzennego jest
uwzględniany w planach
rozwoju przedsiębiorstw
energetycznych

przedsiębiorstwa energetyczne
powinny wraz z planem rozwoju
przedkładać gminie informację o
odmowach przyłączenia do sieci

• KIERUNEK ZMIAN

Czy można uniknąć odmowy przyłączenia do sieci energetycznych?

Zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy Prawo energetyczne nałożono na przedsiębiorstwa energetyczne obowiązek rozbudowy sieci oraz finansowania rozbudowy sieci na potrzeby przyłączania różnych podmiotów. Jednak obowiązek ten nie ma charakteru bezwzględnego i aktualizuje się na określonych w tym przepisie warunkach, tzn. obowiązek spoczywa na przedsiębiorstwie energetycznym tylko i wyłącznie:

- w zakresie wynikającym z przepisów wykonawczych, wydanych na podstawie art. 9 oraz art. 46 ustawy Prawo energetyczne;
- oraz w zakresie wynikającym z założeń lub planów, o których mowa w art. 19 i 20 ustawy Prawo energetyczne, co oznacza, że **obowiązek ten istnieje tylko wówczas, gdyby dana instalacja przewidziana była w planach zaopatrzenia lub założeniach do planów**, o których mowa w **art. 19 i 20 ustawy Prawo energetyczne** (por. wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 12 marca 2018 r., XVII AmE 146/15).

Co jest najważniejsze w planowaniu?

faktyczna analiza potrzeb
mieszkańców i inwestorów na
terenie gminy w zakresie rozwoju
sieci energetycznych

świadomość potencjalnych
podmiotów ubiegający się o
przyłączenie o możliwości składania
wniosków do aktualizowanych co
najmniej raz na 3 lata projektów
założeń

upowszechnianie wiedzy, że rozwój
sieci energetycznych rozpoczyna się
w gminie

planowanie powinno uwzględniać
rozwój sieci w miejscach, gdzie
nastąpiły odmowy przyłączenia do
sieci oraz tam gdzie planuje się
działki mieszkaniowe, inwestycyjne,
których budowa wymaga
infrastruktury energetycznej

w planach nie ma konieczności
powielania szerokich informacji o
aktualnych aktach prawnych, czy
dokumentach strategicznych,
najważniejsze są plany rozbudowy,
modernizacji oraz określanie
potencjału rozwoju gminy

Zadania samorządu województwa

Samorząd województwa uczestniczy w planowaniu zaopatrzenia w energię i paliwa na obszarze województwa w zakresie **koordynacji współpracy z innymi gminami** oraz w zakresie **zgodności z polityką energetyczną państwa.**

Art. 17 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 755 ze zm.)

Polityka energetyczna państwa

Obwieszczenie Ministra Gospodarki z 21 grudnia 2009 r. „Polityka energetyczna Polski do 2030 roku” (M. P. z 2010 r., Nr 2 poz. 11). Opiera się na kilku założeniach podstawowych: poprawy efektywności energetycznej, bezpieczeństwa dostaw paliw i energii, dywersyfikacji dostaw, rozwoju OZE, w tym biopaliw, rozwoju konkurencyjnych rynków energii i paliw oraz ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko

w zakresie **bezpieczeństwa energetycznego**:

- racjonalne i efektywne wykorzystanie węgla
- dywersyfikacja dostaw gazu, ropy naftowej
- rozwój energetyki jądrowej

w zakresie wykorzystania **OZE**

- wzrost udziału OZE do 15% w 2020 r. w finalnym zużyciu energii
- osiągnięcie do 10% udziału biopaliw w rynku transportowym (zwiększenie ilości biopaliwa II generacji)
- efektywne wykorzystanie urządzeń piętrzących w produkcji OZE
- ograniczenie emisji CO₂

w zakresie **efektywności energetycznej**

- rozwój gospodarki bez wzrostu zapotrzebowania na energię
- zmniejszanie energochłonności gospodarki

Współpraca między gminami

1

- Ankiety dotyczące współpracy

2

- Wspólne zamówienia publiczne na dostawy energii, gazu

3

- Planowanie rozbudowy sieci

4

- Tworzenie klastrów energetycznych

Najczęściej popełniane błędy w dokumentach planistycznych gmin

Obszerność dokumentów z uwagi na zamieszczanie streszczeń obowiązujących aktów prawnych

Brak konkretnych diagnoz co do potrzeb rozbudowy infrastruktury sieciowej lub z prognozami na poziomie krajowym przewidzianych w polityce energetycznej państwa

Brak gminnych rejestrów, zbiorów danych niezbędnych do właściwego planowania energetycznego

Zlecanie opracowania planów energetycznych firmom zewnętrznym, które nie mogą otrzymać danych z gminy niezbędnych do jego przygotowania

Niesystematyczne aktualizowanie planów założeń

Brak współpracy międzygminnej pomimo stworzenia nowego rodzaju zachęty w postaci klastrów energetycznych

Brak informacji na temat zmiany zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe lub zbyt ogólne założenia w tym zakresie

Dokumenty strategiczne województwa istotne dla planowania energetycznego w gminach

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, która wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko została przyjęta przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwałą nr XLII/482/10 z dnia 22 czerwca 2010 r. Uchwałą nr 1555/18 Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego z 28 sierpnia 2018 r. przyjął projekt Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego nr XLV/530/10 z dnia 19 października 2010 r.

Uchwałą nr 555/18 Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego z 9 kwietnia 2018 r. przyjął projekt zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego wraz z Prognozą oddziaływania na **środowisko**

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2024 przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego Nr XVI/298/16 z dnia 15 listopada 2016 r.

Polityka energetyczna województwa zachodniopomorskiego przyjęta uchwałą Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego nr 1433/16 z dnia 13 września 2016 r.

Program Rozwoju Sektora Energetycznego w Województwie Zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r. przyjęty uchwałą Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego nr 2105/10 z dnia 25 listopada 2010 r.

Strategia Województwa Zachodniopomorskiego

To podstawowy dokument o charakterze długookresowym, określającym kierunki polityki i cele, które powinny być osiągnięte w określonej perspektywie. Wśród sześciu celów, które mają być zrealizowane do 2020 roku wyróżnić można: cel 3. zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu i cel 4. zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami. W ramach **celu 3.5** zakłada się rozwój infrastruktury energetycznej, który opiera się na wspieraniu budowy i modernizacji jednostek wytwarzania energii, podnoszenia sprawności i zdolności przesyłowych sieci elektroenergetycznych oraz budowę terminala gazu skroplonego, a także zwiększenia zdolności przesyłowych systemów gazowniczych. Natomiast w **celu kierunkowym 4.3.** przyjęto zwiększenie racjonalnego udziału odnawialnych źródeł energii poprzez odpowiednią gospodarkę przestrzenną, rozwój podmiotów dostarczających energię z OZE oraz inicjowania ich współpracy z instytucjami nauki i samorządami lokalnymi, jak również zwiększenie wykorzystania OZE w gospodarstwach domowych

Przyjęty **projekt nowej strategii** zakłada:

Wzrost gospodarczy realizowany w oparciu

- o zieloną gospodarkę – realizującą cele zrównoważonego rozwoju i związana z takimi obszarami jak: rozwój czystych technologii, OZE, poprawa efektywności energetycznej i materiałowej, zrównoważony transport, gospodarka odpadami i recykling, zrównoważone wykorzystanie gruntów, wody, lasów, łowisk morskich oraz ekoturystyka, ale także zmiana modelu konsumpcji i produkcji na bardziej zrównoważony i tworzenie zielonych miejsc pracy
- i niebieską gospodarkę – wykorzystującą potencjał mórz i oceanów w zakresie wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy, obejmującą wszystkie sektorowe i międzysektorowe działania gospodarcze związane z oceanami, morzami i wybrzeżami, ale też pośrednie działania pomocnicze niezbędne do funkcjonowania sektorów gospodarki morskiej

Pomorze Zachodnie ma być w perspektywie obszarem wzmoczonej produkcji energii alternatywnej. Przyjmuje się, że w dłuższej perspektywie i w skali globalnej nie ma odwrotu od niwelowania kosztownej i szkodliwej dla środowiska produkcji energii. Region potrafi zmienić status obciążonego rosnącymi kosztami odbioru energii na uzyskujący rosnące dochody producenta co w ogromnym stopniu będzie decydować o poprawie jego pozycji jako konkurencyjnego i nowoczesnego województwa.

Przewiduje się wzrost udziału energii z OZE do 50% do 2030 r. (rewolucja energetyczna)

CEL KIERUNKOWY 2.2

Przewiduje wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu. Wskazuje się, że bogactwo walorów naturalnych województwa tworzy jego specyfikę, a jednocześnie stanowi jego potencjał. Przewiduje się pełniejsze wykorzystanie potencjału turystycznego i przyrodniczego regionu, ale także skuteczne wsparcie **rozwoju odnawialnych źródeł energii**

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego

Plan jest elementem regionalnego planowania strategicznego, służący przestrzennej konkretyzacji celów sformowanych przez samorządowe władze wojewódzkie w zakresie zagospodarowania Pomorza Zachodniego. Określono 14 celów szczegółowych, do najważniejszych w zakresie energetyki należą:

3.3.3. ograniczenie
emisji zanieczyszczeń ze
spalania węgla

3.3.13 modernizacja i
rozwój infrastruktury
oraz wspieranie OZE
na terenach wiejskich

3.3.8. zwiększenie
upraw roślin na cele
energetyczne i
biomasę

3.3.10. rozbudowa sieci i
urządzeń
elektroenergetycznych,
gazowych oraz rozwój
OZE w zakresie
energetyki wiatrowej,
wodnej, geotermalnej

Nowy projekt Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego

W punkcie 3.8. **Uwarunkowań kształtowania polityki przestrzennej** znajduje się diagnoza infrastruktury energetycznej w województwie

W punkcie 2.9 **Celów i kierunków kształtowania polityki przestrzennej - Rozbudowa infrastruktury technicznej, poprawa gospodarki wodno-ściekowej, rozwój odnawialnych źródeł energii i zwiększenia dostępności cyfrowej** przewidziano:

Kierunek 1 Budowa i rozbudowa konwencjonalnych źródeł energii

Kierunek 2 Budowa i modernizacja sieci i urządzeń elektroenergetycznych

Kierunek 3 Budowa i rozbudowa sieci gazowych

Kierunek 4 Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz rozwój systemu rozproszonych źródeł energii

Kierunek 5 Działania na rzecz wykorzystania potencjału województwa w sektorze biogospodarki dla rozwoju energetyki odnawialnej

Zgodnie z art. 16 ustawy Prawo energetyczne, przedsiębiorstwo energetyczne ma obowiązek uwzględnić ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa w planach rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe lub energię

Polityka energetyczna województwa zachodniopomorskiego

To dokument, w którym opisane zostały podstawowe zadania jakie województwo zamierza podjąć w celu realizacji polityki energetycznej państwa na obszarze województwa.

W założeniach polityki wskazano, na konieczność realizacji działań mających na celu **rozbudowę infrastruktury technicznej, poprawę gospodarki wodno-ściekowej, rozwój odnawialnych źródeł energii i zwiększenia dostępności cyfrowej**

W ramach tego celu przewiduje się:

Kierunek 1: Budowa i rozbudowa konwencjonalnych źródeł energii, np. budowa linii przesyłowych 220 kV relacji: Glinki – Reclaw oraz Pomorzany – nacięcie linii Krajnik – Glinki oraz przebudowa linii NN Dunowo – Żydowo - Piła Krzewina - Plewiska z napięcia 220 kV na 400 kV.

Kierunek 2: Rozbudowa i modernizacja sieci i urządzeń elektroenergetycznych poprzez wspieranie synergii energetyki odnawialnej, sektora turystycznego oraz dbałości o jakość powietrza, wsparcie dla rozwoju energetyki prosumenckiej, czyli jednoczesnej produkcji i konsumpcji energii

Kierunek 3: Budowa i rozbudowa sieci gazowych, w tym dalsza rozbudowa terminalu LNG w Świnoujściu oraz rozwoju połączeń transgranicznych, głównie połączenia ze złożami Morza Północnego (Gazociąg Bałtycki – Baltic Pipe)

Kierunek 4: Wzrost wykorzystania OZE oraz rozwój systemu rozproszonych źródeł energii

Kierunek 5: Działania na rzecz wykorzystania potencjału województwa w sektorze biogospodarki dla rozwoju energetyki odnawialnej

Dziękuję za uwagę